

Csak nem danolnak? Van ezöknek jó dóguk? A falakon átszűrődő dallam ismerős volt, az Árnékhuszárok a Kossuth-nótát énekelték. Hadd danoljanak. Más örömk sincsen, morogta dédapám, és a pohár után nyúlt.

Vásárhelyön legalább lefotografálták őket, nézett föl újságjából a legöregebb fiú. Városi díjnok volt, az első tanult ember a családban. Behítták őket a városházára, aztán szép sorjába leültették őket a masina elé. A felinek elfelejtették odairni a nevit – jelzöm, mög sé kérdezték –, de legalább az arcuk ott van. Mögnézhetik őket száz év múlva is. Ezekből itt ennyi sé marad. Ha a temetőbe elkorhad a fejfájuk, még jel se lösz utánuk. Pedig mindenüket odaadták a hazáért!

Mög sé hívták őket, mikor a Kossuth-szobrot avatták, morfondírozott tovább dédapám. Akkor még mind mög-vótak. Aztán, hogy mégis odamöntenek, elküdték őket utol-sónak, hátra. Hogy mit akarnak itt ebbe a vásott gúnyába? Csak a végin töhették oda a koszorújukat.

Még azt mondják, hogy nem felejtötték el őket; házhelyet is kaptak a várostól!, szólalt meg újra a legöregebb fiú, és hangjában olyan keserű gúny érzett, hogy a sutban megbújt kisfiú is észrevette. Kaptak ám, kimérték nekik jutalmul a Csürhejárást, ahová a disznókat hajtották a nagyapánk idejében, mer még aszálykor is vótak ott pocsolyák. Mög nád is nőtt rajta, jó magos, oda jártunk gyerekkorunkba bibictójást cserkészni.

Hirtelen zaj támadt kint, lábdobogás, ajtócsapkodás. Tóni, a legkisebb kifutott a gangra és a többiek is utána, de ott már nem volt senki. Egyedül apám maradt bent, és az ablakon át látta, hogy az Árnékhuszárok végigmasíroznak az úton. Elöl a Prédikátor Fia bicegett, vállán a szétlőtt zászlóval, utána a többi, de nem sokáig látszottak, néhány lépés után beleolvadtak a ködbe. Semmi nem maradt utánuk, csupán a kiürült boroskancsó és az avas szalonna bőre a szúrágta asztalon.

5.

A Teknyőkaparó jóslatai mind beteljesedtek, és dédapámnak igaza lett, az álmában látott dudások nem jót jelentettek, a következő évben kitört a világháború. Három fia a balkáni frontra került, ahol kitanulták a katonáskodás mesterségét; lövészárokban, pergőtűzben, rohamban helytálltak, és tizennyolcban szerencsésen hazatértek, még időben, hogy spanyolnáthában haldokló dédanyám szemét lefogják.

Apám a második világháborút járta meg. Neki sem esett baja, és híven megőrizte az Árnékhuszárok emléket. Halálos ágyán is emlegette őket, hagymázos látomásában gyakorta megjelentek. Akkor azonban már nem heten voltak. Mögöttük sorakoztak a mankóval bicegő első világháborús veteránok, a lefagyott lábú doni katonák és a megnyomorított lelkű ötvenhatosok.

Egy egész Árnékhadsereg.

ÁGOSTON CSILLA

Élő anyag

*Egy „necsináld” és egy „vigyázzrám” közt
hagyom, hogy nehéz izmaid rám kösd,
inakból megszótt ünneplő ruhát,
cipelem csontjaid kalciumát,
karodban élő anyagként rezgek,
bennem az angyalok is véreznek,
ha megfogsz. És szorítasz, mert tudod,
neked csak a lélek, nem a test jutott.*